

In dit nummer

Verkenningfase Staten	p. 1
Aankondiging PLV	p. 2
Afscheid Wenakker	p. 2
Manouska Molema	p. 3
Kom ons helpen	p. 4
Religie, waarden en politiek	p. 5
Afscheid Henk de Weerd	p. 6
Vertrouwenspersoon	p. 9
Een redelijke uitslag	p. 10
30 miljard ereschuld	p. 12
Susan Neiman over links en woke	p. 13
Introductie Patty Ouwers	p. 14
Recept en column	p. 15
Agenda en colofon	p. 16

Retouradres

Statenfractie GroenLinks
Turf singel 83
9712 KL Groningen

Terugblik op de verkenningfase voor de Provinciale Staten 2023-2027

De verkenningfase begon met het duidingsdebat over de verkiezingsuitslagen. Van dit debat verscheen in de vorige nieuwsbrief de woordvoering van GroenLinks. Dit debat vond plaats op 22 maart jl. Daarna heeft de door BBB aangestelde informateur Ard van der Tuuk (burgemeester in Westerkwartier) in twee rondes alle partijen 2 keer gesproken.

Op 31 maart en 6 april is GroenLinks op gesprek geweest bij de informateur om te onderzoeken of wij een partij zijn waarmee de BBB de formatiegesprekken aan zou kunnen gaan. Er is in die gesprekken gesproken over: de duiding van de verkiezingsuitslag, de bestuursstijl, bestuurscultuur en hoe je inwoners beter kan betrekken bij de provinciale politiek en besluitvorming en een eventuele door de Staten aangewezen onafhankelijke gedeputeerde gaswinning.

Ook heeft GroenLinks kenbaar gemaakt op welke punten wij overeenstemming kunnen vinden met de BBB, te weten, openbaar vervoer in buitengebied, het tegengaan van verdozing van het landschap, industriële inbreiding in plaats van uitbreiding, de (sociale) energietransitie voor iedereen en van onderop etcetera.

Deze punten zijn uiteindelijk niet zo concreet in de verslaglegging van de informateur terecht gekomen, omdat deze gedurende het proces besloot om de verslaglegging op hoofdlijnen uit te brengen.

Op maandag 17 april vond het debat plaats over het advies van de verkenner. Er vielen daarin een aantal zaken op waarbij onderstaande slechts een greep uit is, ter indicatie:

- De BBB is niet transparant geweest over een aantal lopende processen waaronder over de aan te wijzen extra gedeputeerde gaswinning. De werving hiervan bleek namelijk al gaande, zonder enige betrokkenheid van de Staten. De BBB zegde plotseling toe met nog een extra partij te willen spreken.

- Ze gaven namen van hun eigen beoogde gedeputeerden niet vrij.
- Ze wilden wel informeel met GroenLinks over de inhoud doorpraten.
- Ze hadden deze coalitie al in het hoofd en willen daar niet van afwijken.

De sfeer van het debat was bijzonder chaotisch omdat de BBB veel onduidelijkheid en onzekerheid creëerde. De betrokken deelnemers van de BBB zijn allemaal zeer onervaren.

Na het debat is de verwachting dat het nog een tijd gaat duren voordat ze eruit zijn met de andere beoogde coalitiepartijen.

Mochten de beoogde coalitiepartijen er niet uit komen met elkaar, dan komt GroenLinks direct weer in beeld omdat wij de op twee na grootste partij zijn in de uitslagen van dit jaar. Om dat proces goed in te gaan staat een klankbordgroep gereed.

Nu eerst afwachten wat de gesprekken met partijen gaan opleveren.

Melissa van Hoorn

Uitnodiging Provinciale Ledenvergadering zaterdag 17 juni 2023

Op zaterdag 17 juni wordt een algemene ledenvergadering gehouden op het GroenLinks-pand aan de Coehoornsingel 87 in Groningen. Ook willen we een apart middagdeel organiseren voor een inhoudelijke discussie en/of een informeel samenzijn. De officiële uitnodiging met o.m. een aanvangstijd en een agenda ontvang je uiterlijk zaterdag 3 juni per e-mail.

De conceptagenda ziet er als volgt uit¹:

1. Opening en vaststelling agenda
2. Mededelingen
3. Notulen PLV's najaar 2022 en maart 2023
4. Bestuursverkiezingen
5. Voordracht functioneringscommissie
6. Jaarrekening 2022
7. Verantwoordingen
 - a. Fractie
 - b. Gedeputeerde
 - c. Bestuur
8. Punten vreemd aan de orde
9. Rondvraag

Hartelijke groet,

Namens het bestuur GroenLinks Groningen
Gijs van der Kroef
Secretaris

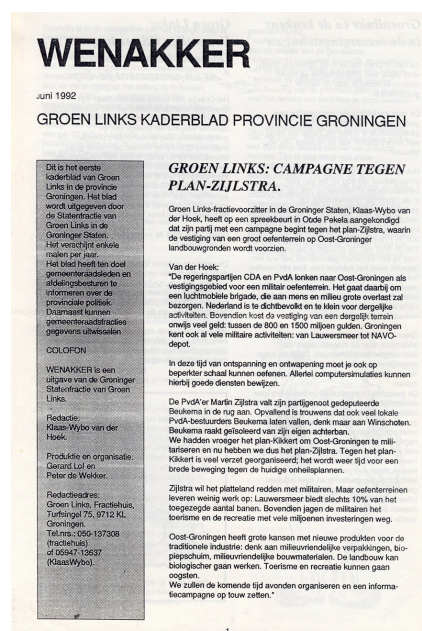
1. In de definitieve agenda kan de volgorde van de te behandelen onderwerpen gewijzigd zijn.

Afscheid van de Wenakker

Dit is het laatste nummer van de Wenakker. De huidige redactie gaat stoppen en ondanks drie oproepen in ons ledenblad en in de nieuwsbrief heeft zich niemand gemeld als opvolger. Zonder redactie geen blad.

Ter gelegenheid van dit afscheid verschijnt bij deze Wenakker een bijlage met een korte geschiedenis van het blad en een overzicht van de voorpagina's die in de loop van de tijd het aanzicht hebben bepaald. Dat geeft gelijk een goed idee waar we het in de loop der jaren over hebben gehad.

Er is een kleine papieren oplage beschikbaar voor mensen die zo'n overzicht leuk vinden als herinnering. Je kunt die opvragen bij groenlinks@ps-provinciegroningen.nl

Manouska Molema

Wethouder vanuit Twente naar Groningen

Ik heb het ongelooflijk naar m'n zin

Op de eerste etage in het vernieuwde Stadhuis op de Grote Markt is de werk-kamer van Manouska. We praten aan de grote tafel over haar GroenLinks-geschiedenis en over de start en het eerste jaar wethouderschap in de gemeente Groningen. Manouska is een nieuwe naam binnen GroenLinks Groningen omdat ze als wethouder van buiten benoemd is.

In haar portefeuille: Jeugd en Jeugdhulp, Volksgezondheid, Zorg en Veiligheid, Integratie en Emancipatie, Asielzaken, Evenementen, Wijkwethouder Zuid.

Wie is Manouska

Manouska is 40 jaar, getrouwd met Merijn en moeder van een dochter van 10 en een zoon van 7. Tijdens haar studie bestuurskunde in Enschede werd ze lid van GroenLinks. Kort daarna werd ze gevraagd om op de lijst te staan voor GroenLinks in haar woonplaats Oldenzaal. Als hoogst genoteerde vrouw op de lijst werd ze met voorkeurstemmen gekozen. Er volgden twee periodes in de raad en aansluitend een periode als wethouder. Daarna was ze Statenlid in Overijssel in een fractie van vijf. GroenLinks kreeg in de provincie helaas geen kans om deel te nemen aan het college. En dan is er een vraag in Groningen.

Manouska is zichtbaar gedreven als persoon, maar vooral gedreven om te werken aan een sociale, duurzame en eerlijke wereld. Ze is enthousiast en laat zien duidelijk te weten waar ze op moet koersen in de Groningse politiek.

Waarom Groningen

Na de gemeenteraadsverkiezingen in 2022 heeft GroenLinks gemeente Groningen een vacature voor een wethouder. Het trekt Manouska en ze gaat op onderzoek uit. Ze kent Groningen vanuit haar werk. De cultuur spreekt aan en ook de combinatie van stad met de omliggende dorpen. Ze polst hoe de politieke situatie is en wat ze kan verwachten. Ze besluit te solliciteren en wordt gekozen tot wethouder. Van Twente naar Groningen, een flinke verandering.

Nu, een jaar later, kijkt ze terug op een goede start. Sinds haar gezin hier ook woont, gaat Groningen als thuis voelen en wordt de gemeente steeds bekender. Als wethouder van buiten moet je tijd nemen om de stad en omgeving te leren kennen. Dat gaat nu snel via het wonen, de sportverenigingen, de school en het werk.

De inhoud

Groningen kent behoorlijk wat maatschappelijke problemen. En dat drijft Manouska om ermee aan de slag te gaan. In haar portefeuille zitten de onderwerpen jeugd

en jeugdhulp en asielzaken. Thema's die hoog op de actuele agenda staan en veel teweegbrengen in de samenleving.

Zorg

Manouska richt zich in de zorg op de inwoners die van nature al minder kansen hebben. 'Prioriteit hebben mensen die in een crisis zitten, die proberen we zo goed mogelijk te helpen. Tegelijk zetten we veel in op preventie zodat minder mensen in een crisis komen. Dat is de grote lijn in mijn werk.'

Dat betekent minder marktwerking in de zorg, van veel naar weinig aanbieders in de jeugdzorg, wachtlijsten verkorten, actieplan maken voor de jeugd tot en met dertig jaar die vastloopt met mentale problemen, meewerken aan dat wat de jeugdbescherming nodig heeft, complexe scheidingen vroeger oppakken, regionaal samenwerken, de beschikbare professionals optimaal inzetten, motiveren en vertrouwen geven aan het werkveld.

Het kabinetsplan Nij begun (reactie op de parlementaire enquête gaswinning), bevat extra geld voor een kansrijke start van kinderen, de verlengde schooldag en mentaal welzijn. Manouska: 'Daar kan ik veel mee.'

Asielopvang

'Groningen voelt zich enorm verantwoordelijk voor de opvang van asielzoekers. De crisissen in Ter Apel raken ons en burgemeester Koen Schuiling zet zich als voorzitter van de Veiligheidsregio in voor menswaardige en duurzame oplossingen.' De gemeente Groningen heeft over de opvang heldere afspraken met het rijk. 'Wij dragen ons steentje bij en deze afspraken geven rust.'

Het doel in de gemeente is zo veel mogelijk permanente opvang te organiseren voor asielzoekers. De tijdelijke noodopvang moet vervangen worden door vaste opvang. Er zijn inmiddels verschillende locaties: een boot in het

Eemskanaal, een pand bij het Formule 1-hotel, een voormalig hotel in Haren voor Oekraïners. De opvang van asielzoekers aan de Sint Petersburgweg wordt fors uitgebreid tot een AZC. Waar nu 100 vluchtelingen tijdelijk worden opgevangen, verblijven straks 600 mensen. De gemeente sluit hiervoor een contract af met het COA tot en met 2031. En belangrijk is het beschikbaar krijgen van huizen voor statushouders. Onder de vluchtelingen zijn veel minderjarigen. Manouska: 'College-breed werken we aan onderwijs voor deze groep, aan woningen, aan zorg en aan veiligheid. De vluchtelingen zijn welkom en we willen graag dat ze zich hier thuis voelen.'

Het past

Het wethouderschap past Manouska als een jas. Haar politieke ervaringen en de werkervaringen, ambtelijk in onder meer Almelo en Enschede, dragen bij aan een stevige basis om dit werk te kunnen doen. 'Het was een enorme eer om te worden voorgedragen als wethouder

voor GroenLinks Groningen. Wethouder zijn is een fantastische functie waarin je dienstbaar bent aan het algemeen belang door te werken aan een sociale, duurzame en eerlijke gemeente. Het is direct zichtbaar en voelbaar wat de invloed is van keuzes die worden gemaakt in de raad en het college.' De contacten met de afdeling GroenLinks groeien via bijeenkomsten en persoonlijke contacten. Als iemand wat wil inbrengen of vragen heeft aan Manouska, dan mag er altijd gebeld worden!

Tot slot: 'Ik heb het ongelooflijk naar m'n zin. Er is veel ruimte en draagvlak vanuit het college en de raad. Ik heb nooit het gevoel dat ik me moet verdedigen of verantwoordwoorden op een vervelende manier. In deze links-progressieve omgeving is er weinig tot geen discussie over wat de maatschappelijke problemen zijn. We zijn solidair met elkaar en werken constructief samen.'

Gerda Steenhuis

Kom ons helpen!

Meerdere vacatures provinciaal bestuur

Het bestuur van de provinciale afdeling Groningen is momenteel onderbemenst. Idealiter bestaat het uit zeven leden. Voorzitter, secretaris en penningmeester zijn er. Waar het aan ontbreekt zijn algemene bestuursleden. Mensen die eens in de maand de bestuursvergadering willen bijwonen en een deel van de daaruit volgende klussen willen oppakken.

De taken van het bestuur zijn onder meer:

- Zorgen voor de interne en externe dialoog
- Politiek personeelsbeleid
- Vrijwilligers werven en binden
- Conflictbeheersing
- Organiseren van ledenvergaderingen en andere bijeenkomsten
- Contacten onderhouden met de Statenfractie

Bestuursleden worden door de provinciale ledenvergadering benoemd. Een bestuursperiode duurt twee jaren.

Het bestuur vergadert op dinsdag- of woensdag- of donderdagavond in het GroenLinks pand in de stad Groningen (Coehoornsingel 87, Groningen; vlakbij het station).

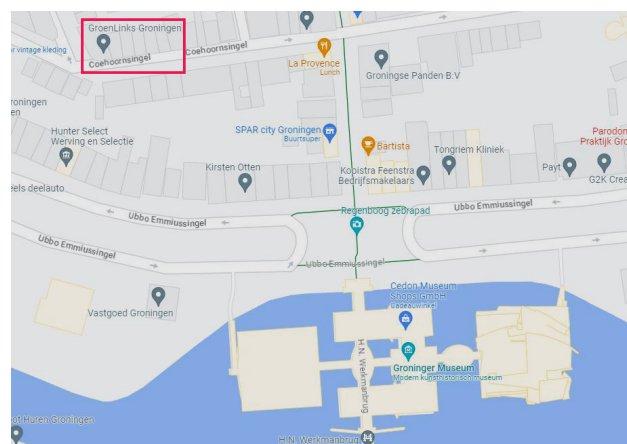
Tijdsbesteding in overleg

Procedure

Stuur je aanmelding met een beknopt cv naar de secretaris van het provinciaal bestuur Gijs van der Kroef (Gijs.vdkroef@gmail.com) Ook als je vragen hebt kun je contact opnemen met Gijs via de mail of telefoon (06-13705440).

Na je aanmelding ontvang je een uitnodiging voor een kennismakingsgesprek met één of meerdere bestuursleden. De meeste nieuwe bestuursleden draaien eerst een tijdje mee voor ze officieel benoemd worden door de provinciale ledenvergadering.

We streven naar om een representatief bestuur, dus laat je door niets weerhouden het een tijdje te proberen!

Religie, waarden en politiek

Sinds ik actief lid werd van GroenLinks in 2003 vroeg ik me regelmatig af hoe het nou toch zat met de vier bloedgroepen, en vooral: hoe kwam de Evangelische Volkspartij in die mix? Naar mijn idee pasten progressieve idealen en doelen niet bij religie. Na zes jaar in de V.S. en vijf jaar als docent op een Jezuïeten Universiteit begrijp ik het eindelijk iets beter: het antwoord ligt in waarden.

In 2018 begon ik op Regis University als universitair docent. Tijdens de introductiedag voor nieuw personeel was de eerste activiteit op het programma een filmpje over Sint Ignatius van Loyola (1491-1556), zijn ideeën over het belang van onderwijs in de vorm van dialoog en een zoektocht naar waarheid, en hoe hij de orde van de Jezuïeten oprichtte. In een cursus voor nieuwe docenten werd ik aangemoedigd om na te denken over de waarden van de Jezuïeten. In de afgelopen jaren leerde ik dat zij door hun geschiedenis heen hele rebelse katholieken zijn. Bij ons op campus uitte zich dat in openlijk verzet tegen de Ku Klux Klan die eens heel groot en machtig was in Denver, en recentelijk in acties tegen de aartsbisschop van Denver die openlijk de LHBTQIA+ gemeenschap discrimineert en denigreert, bijvoorbeeld door katholieke scholen in zijn bisdom te verbieden transleerlingen aan te nemen. Eén van de dingen die ik keer op keer hoor is dat Jezuïeten 'walk with the oppressed' (de onderdrukten ondersteunen). Onze universiteit onderscheidt zichzelf als een social justice georiënteerde universiteit. Van docenten wordt verwacht dat we niet alleen het Ignatiaans idee van onderwijs als dialoog en een zoektocht naar waarheid nastreven, maar ook dat we de studenten leren hoe we wetenschap kunnen gebruiken om ons in dienst te stellen van anderen en van een meer rechtvaardige maatschappij.

Onlangs vroeg een student me een stukje te schrijven voor een lokaal krantje, The Highlander. Het stukje moest gaan over de principes die de huidige paus Franciscus in zijn encycliek Laudato si' naar voren heeft gebracht en over de vraag hoe het doel van zorg voor de armen verbonden is met zorg voor het milieu en environmental justice, waar ik een vak over geef. Ik moest opzoeken wat Laudato si' allemaal inhield maar kwam erachter dat in Laudato si' de kwetsbare mens en milieu centraal staan. In mijn artikelje begon ik dus ook met 'vechten voor wat kwetsbaar is', de slogan van GroenLinks toen ik actief werd en die altijd een leidraad voor mij is geweest. Reflecterend op mijn jaren op de Regis campus realiseerde ik me dat waarden, geïncorporeerd in een religie, zoals vechten voor wat kwetsbaar is, overeen kunnen komen met een links politiek programma met progressieve idealen en doelen.

Dit staat in schril contrast met het (rechts) christelijk fundamentalisme dat de voedingsbodem is voor het wegnemen van de rechten van mensen, en bijdraagt tot de onderdrukking van vrouwen en LHBTQIA+ personen, en vaak ook is verweven met racisme. In dit land, waar kerk en staat formeel gescheiden zijn, hebben de rechtse christenen een enorme lobby. President Biden wordt door hen veroordeeld vanwege het feit dat hij katholiek is maar wel het recht voor abortus wil behouden. Er is gelobbyd om hem zijn recht op communie af te nemen tijdens de eucharistie.

In het ene geval inspireert religie mensen tot het zich in dienst stellen van anderen, hoe anders die anderen ook zijn dan onszelf, en dat we altijd met hen strijden tegen onderdrukking. In het andere geval leidt religie tot het voor anderen willen bepalen wat juist is, en wordt gebruikt als een rechtvaardiging voor onderdrukking. Reden genoeg om kerk en staat goed gescheiden te houden.

Bea Moolenaar

Regis University. Foto: Wikipedia, Always dreaming

Afscheid van Henk de Weerd

Twee redactieleden van de Wenakker, Gerda en Ger, melden zich aan de Turfsingel voor een redactievergadering in het provinciehuis. Buiten benutten ze het keuzemenu 'GroenLinks' en drukken op de bel. Zelf horen ze de bel niet, maar binnen zal Henk de Weerd die horen en zich naar de deur spoeden. Maar niet deze keer, iemand anders antwoordt door de intercom, hij adviseert even te wachten op Henk. Om half een zal hij conform afspraak wel komen opdagen.

En zo gebeurt het ook, hij komt niet uit de fractiekamer, maar wandelt buiten over de Sint Jansbrug, hij komt van huis. Na een korte begroeting opent hij de deuren met zijn pasje en de redactievergadering kan beginnen. Het de laatste keer dat de redactie bijeen komt, want Henk gaat binnenkort met pensioen. Met hem verdwijnt ook de Wenakker.

Alle begin is moeilijk

Drieëntwintig jaar geleden is Henk, doctor in de filosofie, begonnen als GroenLinks fractiemedewerker. Hij was destijds op zoek naar een langdurige betrekking, hetgeen niet meeviel in de magere jaren daarvoor. Na zijn studie en enige jaren werkloosheid kwam hij niet in aanmerking voor omscholing, want - zo zei de vrouw van het arbeidsbureau - hij had wel voldoende opleiding genoten. Henk liet zich rond de eeuwwisseling echter niet tegenhouden en reageerde op een kleine annonce in de *Groninger Gezinsbode*: GroenLinks zocht een gebouwbeheerder voor het GroenLinkspand in de stad. Hij werd afgewezen, maar kreeg de tip te solliciteren bij de Statenfractie waar Harrie Miedema vertrok als beleidsmedewerker. Henk had daar wel oren naar en na een sollicitatiegesprek zou hij 23 jaar - tot aan zijn pensioen - deze functie vervullen.

Op het lijf geschreven

Voor de reguliere fractieondersteuning was Alice Henkel verantwoordelijk. Zij organiseerde de bijeenkomsten van fractie, steunfractie en het Provinciaal overleg van Raden en Staten (PORS), notuleerde die allemaal, was eindredacteur van de Wenakker en regelde de financiën. Henk was aangenomen om beleidsstukken te schrijven, grotere bijeenkomsten te organiseren (bijvoorbeeld *Voor de toekomst van Oost-Groningen* in De Klinker in Winschoten in 2003).

Toen websites enigszins in opkomst kwamen, werd hij webmaster van groenlinksgroningen.nl. In 2007 werd hij ook bestuursmedewerker in de provincie Groningen, met als taak ondersteuning van de lokale afdelingen. Na de pensionering van Alice in 2009 nam hij haar taken

erbij. Als een spin in het web werd hij de vaste factor van de diverse fracties.

De coronacrisis maakte het werk veel minder leuk. Hij miste het contact met de fractie en collega's van andere partijen: vergaderen via een beeldscherm is toch iets heel anders dan bij elkaar in een zaaltje zitten.

Henk is anno 2023 wel toe aan een nieuwe fase. Hij zal de websites voor enkele afdelingen nog blijven beheren, maar voor de rest is het de beurt aan zijn opvolger: Patty Ouwens.

Met zijn aanstaande vertrek verdwijnt jarenlange opgebouwde kennis en ervaring, vele GroenLinkers in de provincie Groningen kennen hem op een of andere wijze. GroenLinks heeft meer aan hem te danken (gehad) dan waarschijnlijk beseft wordt. Het zal niet meevallen Henk als 'manusje van alles' op te volgen. Hij kende iedereen, wist wat er gebeuren moest en hij wist wat zinvol was, hij zal worden gemist.

De Wenakker

De redactievergadering verloopt deze laatste keer voor spoedig, de Wenakker, ooit gestart als onregelmatig verschijnend kaderblaadje voor raads- en Statenleden, werd al snel een blad voor alle leden. Nu gaat de Wenakker net als Henk met pensioen. Voor het zover is legt de redactie hem nog enkele vragen voor.

Hoe ging het met GroenLinks in de Staten?

'Toen ik begon bij GroenLinks, dat was op 1 januari 2000, hadden we net een geweldige verkiezingsoverwinning geboekt: van 3 zetels in 1995 naar 6 zetels in 1999. Daarmee waren we de vierde partij in de Staten. De PvdA was in die tijd met 17 zetels van

Samenstelling GroenLinks fracties

- 1991: Klaas Wybo van der Hoek, Geert Lameris, Hans Boer, Maria Wolters.
Reinilde van Sommen volgde eind 1993 Hans Boer op.
- 1995: Klaas- Wybo van der Hoek, Trijntje Kootstra, Reinilde van Sommen.
In de zomer van 1996 volgde Henk Moll Trijntje Kootstra op.
- 1999: Attie Bos, Marijke Folkerts, Wiebe van der Ploeg, Henk Moll, Piek Stevens, Roelf van Biessum.
- 2003: Attie Bos, Marijke Folkerts, Wiebe van der Ploeg, Henk Moll, Eduard van Zuijlen.
- 2007: Wiebe van der Ploeg, Janine Siersema, Fennie Stavast.
- 2011: Mario Post, Gerda van Galen, Harrie Miedema.
In de zomer van 2012 verving Nienke Homan Gerda van Galen; in maart 2014 stopte Mario Post en werd Nienke fractievoorzitter, Gerda van Galen kwam weer terug.
Wiebe van der Ploeg was gedeputeerde tot 2013.
- 2015: Arjen Nolles, Harrie Miedema, Hendri Meendering.
Nienke Homan gedeputeerde.
- 2019: Hendri Meendering, Arjen Nolles, Stephanie Bennett, Melissa van Hoorn, Bas de Boer, Nadja Siersema.
Nienke Homan was gedeputeerde tot eind 2021; zij werd begin 2022 opgevolgd door Melissa van Hoorn.
Melissa's positie in de fractie werd overgenomen door Rianne ten Veen. Arjen Nolles werd in het voorjaar van 2022 wethouder in Het Hogeland en werd opgevolgd door Jeroen Hut.
- 2023: Melissa van Hoorn, Nadja Siersema, Stephanie Bennett, Bas de Boer, Hendri Meendering

Samenstelling Provinciale en Gedeputeerde Staten

	PvdA	CDA	D66	VVD	GL	GPV(CU)	SGP/RPF	SP	AOV	PvdN	PvdD	PVV	GB	50+	FvD	BBB	Volt	Totaal	College
1991	17	14	9	7	4	3	1											55	PvdA, CDA, VVD
1995	16	11	5	11	3	4	1	2	2									55	PvdA, CDA, VVD
1999	17	11	3	11	6	4	1	2										55	PvdA, CDA
2003	20	12	2	7	5	4		3		2								55	PvdA, CDA
2007	12	9	1	5	3	4		7		1	1							43	PvdA, CDA, CU
2011	12	5	3	6	3	3		6		1	1	3						43	PvdA, VVD, D66, GroenLinks /CU
2015	6	5	4	4	3	4		8		1	2	3	3					43	SP, D66, CDA, GroenLinks, CU
2019	5	3	3	4	6	4		4		2	1	2	3	1	5			43	GroenLinks, PvdA, CU, VVD, CDA, D66
2023	5	2	2	2	5	3		2		1	2	2	3		1	12	1	43	

de 55 zetels oppermachtig. Ze konden hun coalitiepartners vrij kiezen en dat was nooit GroenLinks. Pas in 2011 werden we dankzij het lobbywerk van Wiebe van der Ploeg in het college opgenomen, samen met VVD, D66 en CU. Dat eindigde helaas voortijdig in 2013 omdat een meerderheid van de Staten een megastal in Bourtange toe wilde staan. Het college ging daarin mee, maar onze fractie en gedeputeerde Van der Ploeg niet.

De verkiezingen van 2015 zetten de Staten op hun kop. De PvdA slonk van 12 naar 6 zetels (zij zaten toen met de VVD in het kabinet) en andere partijen kregen een kans. Hoewel wij maar drie zetels hadden kwamen we toch met Nienke Homan in het college. De andere partijen (SP, D66, CDA en CU) waren namelijk niet veel groter. De PvdA werd buiten het college gehouden en dat leidde tot een geheel andere sfeer: er werd gebouwd op vertrouwen en elkaar iets gunnen in plaats van op macht en politieke spelletjes. Toen GroenLinks in 2019 zes zetels haalde, werden we de grootste partij. Een geheel nieuwe ervaring voor onze politici. Zij konden het initiatief nemen voor de vorming van GS. Dat leidde tot voortzetting van het oude college maar zonder SP. In plaats daarvan kwam de PvdA terug. De sfeer veranderde, want een aantal jonge gedeputeerden verdwenen, oude politieke rotten die het spel volgens de oude regels speelden, kwamen terug.

De verkiezingsuitslag van 2023 was met vijf zetels voor GroenLinks niet slecht, maar de gigantische overwinning van BBB (met twaalf zetels even groot als de PvdA in haar hoogtijdagen) maakte de kans op collegedeelname gering, hoezeer de fractie ook zijn best doet om de kloof te overbruggen. In sommige delen van de maatschappij wordt GroenLinks gehaat. Maar er is nog geen nieuwe coalitie, dus het spel staat nog op de wagen.

Wat mij in die 23 jaar lang heeft verbaasd is dat de politieke spelletjes sinds de oude Grieken eigenlijk nauwelijks veranderd zijn. Blijken kleven die aan de omgang met macht.

GroenLinks heeft vaak veel vrouwen in de fractie. Kon je dat merken?

‘De eerlijke verdeling van vrouwen en mannen op de lijst was voor GroenLinks altijd een principieel punt en dat zie je ook terug in de fracties. Traditioneel zitten vrouwen op de softere portefeuilles (sociaal, cultuur, natuur) en mannen op de harde (financiën, economie). Dat is wel wat veranderd de laatste tijd, maar echt snel gaat dat niet. Vrouwen zijn wat meer van de communicatie, mannen van de standpunten. Dat werkt door in alles wat ze doen. Verder zingt elk vogeltje zoals het gebekt is, dus er is ontzettend veel individuele variatie. Wat de fractieleden bindt zijn de gezamenlijke politieke idealen en de wil om er het beste van te maken.’

Had GroenLinks veel invloed in Groningen?

‘De meeste invloed heb je als politieke partij tijdens de collegevorming. Als het je dan lukt om je punten stevig in het coalitieakkoord te krijgen, ben je bijna spekkoper. Het is daarna nog wel de kunst om de andere coalitiepartijen ook zover te krijgen dat ze zich aan de geest van het akkoord houden, want de tekst is - net als het vlees - zwak. Voor wie op zoek gaat, zijn er altijd uitwegen te vinden.

Ik vond niets zo frustrerend als GroenLinks in de oppositie. Je doet met zijn allen je uiterste best om door netwerken, debatten, moties en amendementen beleid in de goede richting te sturen, maar krijgt bijna altijd nul op rekest. Het enige voordeel is dat je geen compromissen hoeft te verdedigen en in de publiciteit helemaal je gang kunt gaan.’

Je was ook bestuursmedewerker. Wat hield dat in?

‘Als bestuurs-medewerker was het mijn taak om de lokale afdelingen te ondersteunen. Wat al jaren speelt in de kleine afdelingen is de vergrijzing. Veel jonge mensen trekken naar de Stad of naar de randstad. Het is daarom moeilijk mensen te vinden voor het bestuur of voor activiteiten. Zelfs het samenstellen van een kandidatenlijst gaat vaak stroef. Heel anders is de Stad waar ik me nooit mee heb hoeven bemoeien omdat ze alles zelf regelen. De herindeling heeft forse effecten gehad op onze collegedeelname in de gemeenten. In kleine gemeenten konden lokale GroenLinks-enclaves leiden tot een sterke fractie en een wethouder. Wij hadden ooit tien wethouders in de provincie; nu nog vier waarvan drie in de Stad. In de heringedeelde gemeenten is de rol van de enclaves uitgespeeld.’

Politiek hoogtepunt?

‘Het is misschien raar om te zeggen, maar ik vond de sluiting van North Refinery in Farmsum een echt hoogtepunt. Dat bedrijf verwerkte vervuilde olie, mengde dat met restafval uit de petrochemische industrie (die op die manier van zijn afval afkwam) en verkocht het resultaat als stookolie voor schepen. Bij het verstoken kwam het gif in de lucht terecht. Ook de omwonenden van het bedrijf hadden last van het bedrijf in de vorm van stank. De provincie gedoogde de praktijken van North Refinery vele jaren. Nienke Homan maakte daar een einde aan.’

Politiek dieptepunt?

Er zijn twee dieptepunten, die beide te maken hebben met de PvdA. De eerste is het feit dat ons Statenlid Marijke Folkerts geen gedeputeerde werd in 2003. Zij had een positie opgebouwd in de Staten die haar daar recht op gaf. De PvdA wilde liever alleen met het CDA in zee. Het tweede was vier jaren later toen de SP zeven zetels haalde. Hun fractievoorzitter Kees Swagerman was

in het openbaar debat zo ongeveer bereid om hun complete verkiezingsprogramma in te leveren, maar Marc Calon (PvdA) en Henk Bleker (CDA) waren niet eens bereid om met hem te praten. Die arrogantie!

Van postduif naar de communicatieve snelweg. Hoe beviel dat?

Het grootste probleem van de uitbreiding van het aantal communicatiemiddelen is de chaos die daardoor ontstaat. Als je mondelinge communicatie én mail én whatsapp naast elkaar gebruikt, weet niemand nog wie wat wanneer aan wie meegedeeld heeft. Zolang iedereen zich beperkt tot één middel is het nog te doen, al verdwijnt er in de mail en de app ook al het nodige aan berichten in de oneindigheid van het digitale heelal. Dat vereist aandacht van de zender: wordt er wel gereageerd en zo nee, wat doe je dan? Maar met drie verschillende communicatiemiddelen is dat bijna niet meer te doen. Je ziet dan ook dat de mail uitgefaseerd raakt voor de dagelijkse communicatie.

Voordeel van de digitale communicatiemiddelen zijn er te over. Je bereikt veel mensen met één enkel bericht; mensen hoeven niet beschikbaar te zijn om ze te kunnen bereiken; je kunt documenten en foto's versturen zonder alles te printen en naar de brievenbus te brengen.

De communicatie richting leden was vroeger beperkt tot

de provinciale ledenvergadering, persberichten en ons ledenblad Wenakker. Door de sociale media kunnen we ze nu vaker bereiken, tenminste als ze ons als contact hebben opgenomen. De digitale nieuwsbrief en de digitale Wenakker gaat naar alle leden die zich daarvoor hebben aangemeld, dat zijn de meesten, maar als ik kijk naar de manier waarop ik zelf met nieuwsbrieven omga, kan het effect niet erg groot zijn. Je scrollt er even doorheen en klikt door als je iets interessants ziet. Maar ik geef toe, de tijdschriften die ik thuis krijg, liggen ook wekenlang op een stapel, omdat ik er niet aan toekom. Er is blijkbaar iets mis met onze levenswijze.

Wat ga je doen als je gepensioneerd bent?

'Ik ben halverwege met het schrijven van een nieuw boek; dat wordt de onderbouwing en verdere ontwikkeling van wat ik in *Spielerei* (Arbeiderspers, 2000) naar voren heb gebracht. Verder heb ik twee volkstuinen met veel ruimte voor de natuur. Daar staan wat krakkemikkige gebouwtjes op die wel wat aandacht kunnen gebruiken. Ik ga meer muziek maken (accordeon, saxofoon en basgitaar) en met mijn vriendin ga ik alle grote musea in Nederland langs'.

Henk gaat zich niet vervelen!

Gerda Steenhuis en Ger Zuiderveen

Vertrouwenspersoon bij GroenLinks

Ook bij GL kun je ongewenste omgangsvormen ervaren of een vermoeden hebben van een onregelmatigheid, integriteitsincident of misstand. Je kunt dan terecht bij één van de vertrouwenspersonen van GL. Op <https://groenlinks.nl/integriteitsbeleid/vertrouwenspersonen> vind je hun namen en contactgegevens.

De vertrouwenspersoon (VP) biedt je een luisterend oor, denkt mee over mogelijke vervolgstappen en oplossingen. De regie blijft altijd bij de melder: die bepaalt of en wat er moet gebeuren. De VP is gebonden aan vertrouwelijkheid, tenzij er een vermoeden is van een ernstig strafbaar feit. De VP doet geen onderzoek of waarheidsvinding en is geen bemiddelaar of mediator. Daarnaast kan de VP GL gevraagd en ongevraagd advies geven en informatie geven over de werkwijze en taak van de vertrouwenspersonen.

Ongewenste omgangsvormen

Met ongewenste omgangsvormen bedoelen we alles in de omgang wat als ongewenst/ kwetsend wordt ervaren en als gevolg heeft dat de medewerker zich niet langer veilig voelt op de werkplek. Sommige vormen van

ongewenste omgangsvormen zijn voor iedereen duidelijk: discriminatie, (seksuele) intimidatie, bedreigingen, roddelen, pesten en andere vormen van fysiek en psychisch geweld. Andere vormen zijn meer subtiel, maar kunnen evengoed het werk hinderen of het plezier in het werk sterk doen verminderen.

Martha Buitenkamp

Meer informatie over integriteitsbeleid: <https://groenlinks.nl/integriteitsbeleid>

Martha Buitenkamp (vertrouwenspersoon voor de provincie Groningen)

Een redelijke uitslag voor GroenLinks in Groningen

GroenLinks heeft bij de verkiezingen voor de Provinciale Staten in de provincie Groningen een behoorlijk goede uitslag behaald. Weliswaar ging er één van de zes zetels verloren, maar de uitslag was met 9,6% wel beste na de recorduitslag van 12,5% in 2019 en die van 11,3% in 1999. Na de teleurstellende 6,5% bij de Tweede Kamerverkiezingen van 2021 in de provincie Groningen ligt er nu een veel beter resultaat.

De uitslag in Groningen past in de landelijke trend. Vlak voor de Statenverkiezingen in 2019 stond GroenLinks in de peilingen op 17 tot 18 zetels voor de Tweede Kamer. Dit jaar was dat met ongeveer 12 zetels een stuk minder. Dat was wel hoger dan de uitslag van 8 zetels voor GroenLinks bij de Tweede Kamerverkiezingen in 2021. Uit kiezersonderzoek van IPSOS/NOS blijkt dat 23% van de mensen die nu op GroenLinks gestemd hebben, bij de Tweede Kamerverkiezingen op D66 heeft gestemd. Dat is maar iets minder dan de 25% van de kiezers die kwamen van alle andere partijen samen. Van de stemmers op GroenLinks in 2021 ging 17% dit keer niet stemmen en stemde 19% op andere partijen, waarvan de meesten op de Partij voor de Dieren (7%) en PvdA (5%).

Landelijke Eerste Kamerverkiezingen

Zoals gebruikelijk gingen de Statenverkiezingen in de landelijke media veel over de Eerste Kamerverkiezingen, maar dit keer gecombineerd met de grote onvrede in de samenleving over de verschillende crisisdossiers, zoals wonen, stikstof, vluchtelingenopvang en klimaat. Het heeft geleid tot de hoogste opkomst sinds 1987 en het feit dat de BoerBurgerBeweging is alle provincies de grootste is geworden, een ongekend resultaat voor een nieuwe partij. Voor GroenLinks was er minder aandacht en als die er was, dan ging het vooral over het samen optrekken met de PvdA bij de Eerste Kamerverkiezingen.

Regionale verschillen

Binnen de landelijke trend zijn er verschillen tussen de uitslagen van GroenLinks in de provincies. Kolom 11 van de tabel laat zien dat er in bijna alle provincies verlies is. Het meest in Drenthe met een relatief verlies van 33%. Daarna komen Gelderland en Noord-Holland met beide 25% verlies. In Groningen verliest GroenLinks 23%, wat meer is dan het landelijke gemiddelde verlies van 14%. Het verlies van twee van de vier zetels in Drenthe is opmerkelijk, omdat er twee zetels meer te verdelen waren in de Drentse Staten. Er is geen duidelijke verklaring voor. Wel voor de hele lage groei van GroenLinks in Drenthe ten opzichte van 2015 in kolom 12, want toen deed de Partij voor de Dieren niet mee in Drenthe.

De grootste winst was voor GroenLinks in Zuid-Holland met 8%. Ook in Limburg was er winst (4%), net als in Zeeland, maar daar is GroenLinks onderdeel van een gezamenlijke lijst met de PvdA, zodat het aandeel van GroenLinks niet te bepalen is. In Zuid-Holland en Limburg is de winst ten opzichte van acht jaar geleden indrukwekkend. GroenLinks is echt doorgebroken in die provincies.

De hoogste uitslagen voor GroenLinks zijn zoals gebruikelijk in de provincies Utrecht (12,8%) en Noord-Holland (11,4%). Daarna komt normaal gesproken altijd Groningen, maar de 9,6% is maar goed voor de vierde plaats, want voor het eerst in de geschiedenis van GroenLinks is Zuid-Holland met 9,8% groter dan in Groningen.

Verlies in de stad Groningen

In de provincie Groningen komen verreweg de meeste stemmen van GroenLinks uit de stad. Het verlies daar is met 21% net iets minder dan het gemiddelde in de hele provincie, want dat was 23%. Van alle GroenLinks-stemmen komt 66% uit de stad, net als in 2019. Ter vergelijking: van alle inwoners van de provincie woont 40% in de stad. In 2019 was dat ook zo.

Van de grote steden staat de uitslag in Groningen met 16,1% van de stemmen nu op zesde plaats, wat één plaats lager is dan in 2019. Bovenaan staat voor het eerst Leiden met 22,3%, gevolgd door Utrecht (22,2%), Nijmegen (19,8), Amsterdam (18,3%) en Delft (17,6%). In vergelijking met de vorige verkiezingen is het resultaat van GroenLinks in deze steden wisselend: heel goed in Zuid-Holland met Leiden +17%, Rotterdam +16% en Delft +4%. Verlies in Nijmegen -16%, Utrecht -20%, Groningen -21% en Amsterdam -23%. Daarmee is er geen duidelijke overeenkomst tussen de uitslagen van GroenLinks in de studentensteden.

Verlies in alle gemeenten

In de provincie GroenLinks verliest GroenLinks in alle gemeenten. Het minste relatieve verlies is in Pekela (-9%). In het verleden heeft GroenLinks daar veel slechte uitslagen gehad, maar nu dus niet. Na Pekela komt het verlies in Oldambt en Stadskanaal met beide 20%. In de gemeente Groningen is het verlies met 21% ook nog onder het gemiddelde verlies van 23% in de provincie Groningen. In alle andere gemeente is het verlies groter. Het meest in de gemeente Veendam (-32%). Gevolgd door Westerkwartier (-30%) en Eemsmond (-28%).

De uitslag in de stad is met 16,1% van de stemmen met afstand de hoogste in de provincie Groningen. In alle andere gemeenten haalt GroenLinks minder dan het

provinciale gemiddelde van 9,6%. In Het Hogeland zit GroenLinks er nog het dichtste bij met 7,3%, gevolgd door Westerkwartier (6,7%). De laagste scores zijn in Veendam (3,9%), Pekela (3,7%) en Stadskanaal (3,1%).

Laatste restzetel

Het relatieve verlies van GroenLinks van -23% in de provincie had ook kunnen leiden tot het verlies van twee van de zetels in plaats van één. Want de vijfde zetel van GroenLinks komt van de laatste te verdelen restzetel. Als Volt 180 stemmen meer had gekregen, was die restzetel voor Volt geweest.

Zoals bekend lopen de collegeonderhandelingen voor GroenLinks niet goed. Grote winnaar BoerBurgerBeweging is bezig een coalitie te vormen met PvdA, ChristenUnie en Groninger Belang. Bij de provinciale ledenvergadering na de verkiezingen zei lijsttrekker Melissa van Hoorn dat de afspraak met de PvdA was gemaakt om dezelfde punten in te brengen. Logisch, gezien de steeds sterkere wordende landelijke samenwerking van GroenLinks en PvdA. Maar de praktijk in de provincie Groningen laat zien dat voor de PvdA het eigen belang voorop staat.

Drewes de Haan

	Inwoners	PS15	PS19			TK21		PS23				PS-TK
	I-I-2023	%	stemmen	%	toe- resp. afname	stemmen	%	stemmen	%	toe- resp. afname	toe- resp. afname	toe- resp. afname
					19..15 in %					23..19 in %	23..15 in %	23..21 in %
Nederland-officieel	17.815.508	5,4	783.006	10,8	101	537.308	5,2	719.215	9,3	-14	73	80
Groningen-provincie	596.163	6,5	31.886	12,5	92	23.333	6,5	27.767	9,6	-23	48	49
Eemsdelta	45.403	3,4	1.240	6,4		904	3,4	961	4,6	-28	36	37
Groningen	238.179	11,9	20.940	20,5	72	15.278	10,5	18.410	16,1	-21	36	54
Het Hogeland	48.312	5,2	2.179	9,5	82	1.483	4,8	1.929	7,3	-23	41	51
Midden Groningen	61.554	3,8	1.796	7,3	92	1.466	4,1	1.566	5,7	-22	49	37
Oldambt	39.033	2,4	875	5,4	122	719	3,2	779	4,3	-20	78	36
Pekela	12.414	2,8	202	4,1	48	177	2,5	199	3,7	-9	35	46
Stadskanaal	32.164	1,6	521	3,9	151	389	2,1	464	3,1	-20	101	50
Veendam	27.614	2,7	658	5,8	114	476	2,9	483	3,9	-32	45	35
Westerkwartier	64.957	4,8	2.788	9,6	99	1.934	4,7	2.372	6,7	-30	40	41
Westerwolde	26.533	3,4	687	6,2	82	507	3,3	604	4,7	-24	38	40
Groningen-provincie	596.163	6,5	31.886	12,5	92	23.333	6,5	27.767	9,6	-23	48	49
Friesland	659.612	3,5	22.935	7,7	117	16.234	3,9	22.181	6,5	-15	84	66
Drenthe	502.120	5,2	18.954	8,3	61	12.502	4,0	14.756	5,6	-33	8	41
Overijssel	1.184.551	4,3	49.643	9,5	120	28.914	4,0	43.825	7,4	-22	72	87
Flevoland	444.850	4,4	13.608	8,5	94	9.979	4,3	11.239	6,8	-20	56	58
Gelderland	2.133.751	5,7	101.231	10,8	90	69.109	5,2	84.323	8,1	-25	42	55
Utrecht	1.387.657	7,6	98.900	16,1	112	59.027	7,0	83.904	12,8	-20	69	82
Noord-Holland	2.956.223	7,1	178.001	15,3	115	107.014	6,5	135.205	11,4	-25	60	76
Zuid-Holland	3.804.737	4,8	131.878	9,1	91	110.589	5,1	145.904	9,8	8	106	91
Zeeland	391.142	3,5	9.992	5,8	69	6.992	3,0	24.537	13,4			
Noord-Brabant	2.626.368	4,5	87.687	8,7	91	66.547	4,4	84.755	7,7	-11	70	78
Limburg	1.128.334	3,9	38.291	8,4	117	26.887	4,1	40.819	8,7	4	125	114

Een ereschuld van 30 Miljard

Wat gaan we daar mee doen?

De parlementaire enquête naar de gevolgen van de gaswinning loog er niet om. Systeem falen vanuit de overheid, of zoals de staatsecretaris van mijnbouw toegaf, de Groningers hebben altijd gelijk gehad. Kortom erkenning voor alles wat de laatste jaren al hebben geroepen richting den Haag, helaas zonder al te veel resultaat.

Ook als regionale politiek hebben we niet voor elkaar geregend wat onze inwoners nodig hadden. Onze positie als midden bestuurders is hierbij uiteraard een lastige. Wel goed is het om te zien dat er veel eenduidige signalen zijn afgegeven. Maar willen we iets bereiken in Den Haag, dan zullen de signalen krachtiger en breder moeten zijn. Een eerste aanzet hebben we op 8 maart gegeven met een gezamenlijke oproep van alle raads- en statenleden om de uitkomst van de enquête serieus te nemen en de ereschuld aan Groningen in te lossen.

Inmiddels is de koehandel begonnen, zo lijkt het tenminste, Groningen vraagt 30 miljard, maar krijgt een bod van 22 miljard, inclusief de kosten voor herstel en versterken. Dat laatste is uiteraard een koekje van eigen deeg, daar hebben we gewoon recht op. Los van de hoogte van het bedrag.

Wat willen we dan zien bij het inlossen van de ereschuld. Dit bestaat naar mijn mening uit meerdere onderdelen, waarbij het belangrijkste wel is dat het ook zichtbaar en dicht bij de inwoners moet komen. Zeker moet er geld zijn voor grotere maatschappelijke projecten die onze provincie een boost kunnen geven. Extra stimulans voor energietransitie en de groene waterstofeconomie is een must, we willen koploper zijn en blijven. Maar ook inzet op leefbaarheid, behoud van voorzieningen voor de komende tientallen jaren, concreet gaat het om sportvoorzieningen, zwembaden, dorpshuizen, maar ook het openbaar vervoer, veel minder bezuinigen op het plateland om de bereikbaarheid in stand te houden of mis-

schien zelfs te verbeteren.

Gelden zoals die nu worden voorgesteld voor bijvoorbeeld de N33 of de wonderlinie zijn eigenlijk geen ereschuld, maar zeker het spoor een toezegging die nagekomen moet worden, het is erg goedkoop om dit nu onder de ereschuld te benoemen. Dit geldt ook voor het inlopen van onderwijsachterstanden, die deels zijn ontstaan vanwege de onzekerheid en spanningen in het aardbevingsgebied. Het inlopen van achterstanden is in dit geval gewoon schadeherstel. Voorop willen lopen hoort bij het inlossen van een ereschuld.

Tot slot investeer in kansrijke sectoren met directe werkgelegenheidseffecten, bijvoorbeeld het toerisme. Het imago van de provincie heeft gelden onder de aardbevingen. Die gingen boven Groningen om het zo te zeggen. Door te investeren in toerisme en markering zetten we Groningen op de kaart, halen we de bezoekers op een duurzame wijze met goed openbaar vervoer hier naar toe en wat te denken van de succesvolle veerboot naar Noorwegen? Investeer in verduurzaming van deze veerdienst, bouw een kade en haal deze boot terug naar de Eemshaven. Dit zorgt voor directe en indirecte werkgelegenheid en veel economische en toeristische kansen voor de regio.

Kortom los de ereschuld duurzaam in, echte plussen voor de provincie betrek de inwoners en maak ze weer voor jaren trots op hun Groningen!

Hendri Meendering

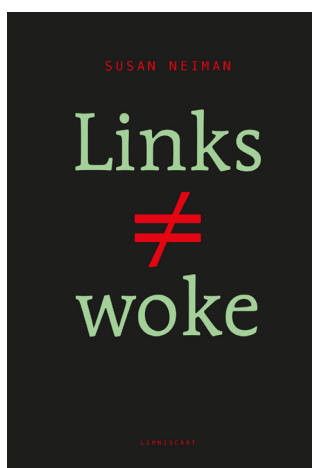

Nij begun. Reactie kabinet op rapport parlementaire gaswinning

Parlementaire enquêtecommissie aardgaswinning Groningen: Peter Kwint (SP), Stieneke van der Graaf (CU), Judith Thielen (VVD), Tom van der Lee (GL), Anne Kuik (CDA), Barbara Kathmann (PvdA), Hülya Kat (D66),

Susan Neiman over links en woke

Het woord woke dook op in de jaren dertig toen het door zwarte Amerikanen werd gebruikt om elkaar alert en 'wakker' te houden voor structureel racisme. Vanaf de jaren 60 kreeg het een politieke lading, toen zwarte burgerrechtenbewegingen het gingen gebruiken. Het

werd een kreet om mensen bewust te maken van het onrecht waar ze mee leefden. Sinds deze eeuw wordt de term ook in feministische kring gebruikt. Nu gaat het over bewustzijn van allerlei vormen van sociale onderdrukking, structureel privilege en het gebruik kan ook expliciet met seksualiteit en gender te maken hebben.

Links versus woke

Woke wordt vaak gekoppeld aan links progressief gedachtengoed. De Amerikaans-Duitse filosofe Susan Neiman bestrijdt in *Links ≠ woke* die koppeling. Er zijn beslist overeenkomsten met links, maar woke is iets anders. Neiman definieert links aan de hand van drie principes. Als eerste noemt ze het geloof in het universalisme (waarden en normen gelden voor ieder mens), vervolgens maakt links een hard onderscheid tussen recht en macht (rechtvaardigheid is niet afhankelijk van macht) en als derde: links is gericht op vooruitgang. Beïnvloed door activist Harsh Mander uit India, voegt Neiman nog een vierde principe toe: links gelooft in het belang van twijfel.

Tribalisme versus universalisme

In de definitie van Neiman is links minder overtuigd van het belang van de eigen overtuiging dan rechts: de eigen identiteit bestaat immers naast alle andere identiteiten. Het is echter de mens niet vreemd om de eigen cultuur en traditie centraal te stellen. Susan Neiman noemt deze benadering tribalisme, uitgaande van de eigen stam. De stam, bijvoorbeeld 'Nederland', maar evengoed de 'mensen van kleur of bepaalde gender', vormt een hechte gemeenschap die 'de Nederlander' respectievelijk 'iedereen van dezelfde kleur, gender of geslacht' vertegenwoordigt. Bij hen voel je je het meest betrokken, bij een andere 'nationaliteit / kleur / gender' minder. Voor een universalist als Neiman is dat een gruwel. Een principe dat zij ook toedicht aan links. Links is universeler, legt minder nadruk op scherpe grenzen, denkt minder in 'hokjes', aldus de filosofe. Woke wil net als links het onrecht bestrijden, maar benadrukt in tegenstelling tot links de maatschap-

pelijke grenzen (stammen), juist heel sterk. De stap van een dergelijke tribale houding naar het beladen 'eigen volk eerst' is slechts een kleine.

Dader versus slachtofferschap

Woke begon ooit als bewustwording van de racistische discriminatie in de jaren dertig. Daarna kwam de universele becommernis met gemarginaliseerde personen en het eindigde ermee dat die mensen alleen nog in dat perspectief worden gezien. Woke eist dat volkeren hun (criminele, koloniale) verleden onder ogen zien. Dit leidt vaak tot de conclusie dat de hele geschiedenis misdadig is, met daders en slachtoffers.

Neiman zet vraagtekens bij de aanname dat de stem van het slachtoffer de 'meest authentieke' is. Zij vraagt zich af of het mogelijk is om links en progressief te zijn zonder te denken in termen van dader en slachtoffer en zonder een afrekening te eisen van wat de (historische) daders (historische) slachtoffers hebben aangedaan.

Susan Neiman stelt deze vraag aan de hand van het concrete voorbeeld dat het idee van woke gemeengoed maakte: de Black Lives Matter-protesten. 'Mijn steun voor Black Lives Matter komt niet voort uit mijn lidmaatschap van een bepaalde groep of uit schuldgevoelens over onrecht dat mijn voorouders, verpauperde Oost-Europese joden die aan het begin van de twintigste eeuw naar Chicago waren geëmigreerd, hebben begaan', schrijft ze. 'Ik steun Black Lives Matter omdat het doden van ongewapende mensen een misdrijf tegen de menselijkheid is. Tegelijkertijd verwerp ik de witte tegenbeweging met hun leus "All Lives Matter", omdat ze een banale algemene waarheid gebruikt om de aandacht af te leiden van een belangrijke empirische waarheid, namelijk dat Afro-Amerikanen meer kans hebben om slachtoffer van geweld te zijn dan andere Amerikanen.'

Woke versus anti-woke

Woke roept tegenkrachten op. Juist de nadruk die woke legt op raciale of genderidentiteit biedt ruimte aan

anti-woke om op karikaturale wijze hetzelfde te doen en te klagen dat de witte man de schuld van alle onrecht van de wereld in de schoenen geschoven krijgt. Dit is ook bedacht vanuit het slachtoffer-denken: 'het westen en de witte man is de grote schuldige van alle misstanden'.

Woke en anti-woke hekelen beide de verdraagzaamheid - er zijn altijd slachtoffers en daders - en verwerpen het uitgangspunt dat iedereen dezelfde rechten heeft, waaronder het recht vrij te mogen spreken.

Een laatste punt van overeenkomst tussen woke en anti-woke is dat ze beide het slachtoffer als vaststaand gegeven nemen. Ze zijn alle twee een uitvloeisel van een kanteling die zich de afgelopen driekwart eeuw voltrokken heeft. 'De geschiedenis is altijd het verhaal van de overwinnaars geweest', schrijft Neiman. 'De mogelijkheid om het slachtofferschap los te laten, is nauwelijks tot niet aanwezig.'

Conclusie

In haar boek roept Susan Neiman mensen met progressieve ideeën op om elkaar niet de maat te nemen, elkaar niet te bestrijden, maar samen op te komen voor gemeenschappelijke universele waarden, ongeacht afkomst, gender of etniciteit. Zonder deze waarden zal de huidige woke-generatie haar eigen doelen ondermijnen en onbedoeld naar rechts afglijden. 'Op termijn lopen we dan het risico te worden wat we verachten.' Buitensluiten van elkaar als je net even iets anders denkt. Wie zich laat leiden door dit polariserende gedachtegoed (wij versus zij) is bezig met een stammenstrijd (tribalisme) waar niemand beter van wordt.

Ger Zuiderveen

Patty Ouwers: de nieuwe fractie- en communicatiemedewerker

Mijn naam is Patty Ouwers en ik ga Henk vervangen als fractiemedewerker van GroenLinks. In de maand mei spiek ik nog even mee, maar vanaf juni sta ik op eigen poten en mag Henk in zijn volkstuin van de vrijheid genieten. Tijd om mijzelf even kort voor te stellen aan de lezers.

Ik ben groot muziek-fan, speel piano, gitaar en ik zing. Classic rock, metal, country, elektronisch of folk: ik luister van alles. Ik ben dan ook vaak bij concerten en festivals te vinden. Ik 2013 begon ik de studie geschiedenis in Groningen en daarna deed ik een master in internationale betrekkingen in Utrecht. Na 4 mooie jaren in Groningen, belandde ik zo in Amsterdam en werkte een jaar voor het Ministerie van Buitenlandse Zaken. Ik merkte dat ik niet op mijn plek zat hier en maakte samen met mijn partner een treinreis door Europa en Rusland met de intentie naar Zuidoost-Azië verder te trainen. Maar de coronacrisis veranderde de plannen en zo belandden we in Japan en vervolgens bij mijn ouderlijk huis zonder baan of woning. Wat doe je dan? Een camper bouwen en door Italië reizen bijvoorbeeld. Of een tiny house bouwen. En zodoende op Tiny Houses Westpark in Stad terecht komen. Weer terug in de stad en provincie waar ik mij altijd zo thuis voel. Ik voel mij een echte Groninger, omdat ik hier mijn 'thuis' gevonden heb. Een gevoel dat ik nooit had in de Veluwe waar ik opgroeide. Ik ben dan ook blij en trots dat mijn zoontje van inmiddels bijna 2 wel meteen die mooie status van Groninger meedraagt.

In Groningen deed ik een paar projecten als freelancer, waaronder als projectleider bij Nationaal Programma Groningen. Maar ik wilde wat anders. Meer buiten zijn. Mijn handen in de aarde stoppen. Daarom begin ik in september een deeltijdopleiding aan de biodynamische landbouwschool het Warmonderhof. Ik hoop mijn eigen regeneratieve tuinderij op te zetten later. Maar eerst oefen ik alvast op mijn stagebedrijf de regeneratieve zelfoogst-tuin De Blijde Bodem in het Westpark. De combinatie van buiten werken met mijn handen wilde ik graag combineren met iets met 'mijn hoofd'. Het liefst in de politiek. De vacature voor fractiemedewerker voor GroenLinks kwam als geroepen. Ik vind dat de samenleving socialer, eerlijker en duurzamer moet. Mijn ei kan ik dus goed kwijt bij GroenLinks. Ik ga dan ook mijn best doen om Henk waardig op te volgen. Ik heb er zin in!

Patty Ouwers

Linzen

Koop ze los, niet in een blikje of een pakje. Linzen zijn al eeuwenlang voedsel voor arme mensen en het is belachelijk om daar veel geld voor te gaan betalen. Ze zijn er in meerdere kleuren en ook maten. De gele, bruine, groene en oranje zijn rond en plat; de zwarte (beluga) zijn alle kanten op rond (bolletjes dus).

Linzen maken vlees overbodig, en zwarte linzen zijn een geweldige vervanging voor gehakt daar waar je dat ooit los meebakte in een prutje.

Ze zijn lekkerder dan bonen met hun melige structuur. Je kunt er hetzelfde mee doen, maar ze zijn veel sneller gaar (in twintig minuten), wat weer kostbare energie scheelt. Je kunt het zo gek niet bedenken of linzen zijn ervoor inzetbaar. Soep met allerlei soorten groenten, als prutje bij rijst of couscous of als salade. Hier twee recepten:

Linzensoep

Bak uien aan (tot glazig of iets verder), voeg knoflook toe en bak nog even door. Groente- of paddenstoelenbouillon erbij (gewoon van tabletten). Dan winterwortel, bleekselderij en kruiden naar eigen smaak (bijvoorbeeld tijm of salie) toevoegen. Als de wortel bijna gaar is, kunnen de linzen erbij. Halfuurtje koken. Klaar. Naar behoefte peper, citroen of room toevoegen. Serveren met knoflookcroutons.

Linzensalade

Kook de (groene) linzen in 15-20 minuten beetgaar. Voeg na het afgieten een ruime eetlepel wijn- of rijstazijn toe. Een fijn gesnipperde rauwe ui er door heen roeren en anderhalve ons bijna gare in drieën gesneden fijne sperciebonen (haricots verts). Op smaak brengen met zout en peper. Voor een oosterse variant een scheut sesamolie en idem sojasaus toevoegen. Voor een westerse variant olijfolie en mosterd. Roeren!

Laat de salade vervolgens meerdere uren in de koelkast bijkomen. Af en toe omscheppen. Serveren met geroosterd brood.

Column Stop dé vooruitgang

Mijnheer Jansen denkt al zijn hele volwassen leven na over het begrip 'vooruitgang'. Dat werd in gang gezet door Max Dendermonde's *De wereld gaat aan vlijt ten onder* (1954), dat hij voor de lijst had gelezen. De literatuurstatus van het boek is laag, maar het verkocht goed omdat het als een trein leest. De hoofdpersoon van het boek streeft een rustig leven na, waarbij werk niet meer is dan de bron van inkomsten. De gedachte aan werk als levensvervulling of als carrière staat van ver hem af, net als het idee dat wetenschappelijke en technische ontwikkeling ons verder brengt. Aan het eind van het boek blijkt na vele sciencefictionachtige verwickelingen dat hij daarin volkomen gelijk heeft.

Achter het begrip 'vooruitgang' ziet mijnheer Jansen het vertrouwen dat met het verloop van de tijd onze maatschappelijke problemen opgelost worden. We rekenen erop dat wetenschappelijke en technische ontwikkelingen ervoor zorgen dat we gezonder zijn en ouder worden, het leven minder zwaar is (niemand kan zelfs maar inschatten wat de uitvinding van de wasmachine voor vrouwen heeft betekend) en dat we de beschikking zullen blijven krijgen over steeds meer comfort en luxe: dat begon met stroom overal, schoon drinkwater uit de kraan en in ieder huis een douche. Daarna werd het voor iedereen een auto en vliegvakanties in verre landen. En nu hebben we computers, internet en smartphones. Hoewel er in de media nog steeds gejuicht wordt bij elke nieuwe ontwikkeling, lopen we wel tegen grenzen aan.

Voor mijnheer Jansen is het duidelijk dat we met het begrip 'vooruitgang' veel zorgvuldiger om moeten gaan. Sommige ontwikkelingen zijn vooruitgang, sommige niet. We moeten af van het vertrouwen dat alles beter wordt en veel kritischer zijn over nieuwe technische ontwikkelingen. Mijnheer Jansen denkt dat we op sommige punten een stap terug moeten doen. Niet uit nostalgie naar de veronderstelde rustige levenswijze van vroeger, maar omdat het gewoon niet meer kan. Wie denkt dat we de huidige 1,4 miljard auto's op benzine en diesel allemaal kunnen vervangen door elektrische auto's houdt zichzelf voor de gek. Waar moeten de grondstoffen voor al die accu's vandaan komen? En moeten we straks de helft van onze groene stroom in datacenters gaan stoppen omdat we niet zonder internet kunnen? En de stap naar kernenergie is gewoon bespottelijk, net als de opslag van CO₂.

Dat we deze stappen terug niet gaan maken met het bedrijfsleven aan het roer is voor mijnheer Jansen klip en klaar. Dat kent geen ander belang dan eigenbelang. Hier ligt een taak voor de overheid die al jaren dit soort taken verwaarloost.

Henk de Weerd

Agenda

Vrijdag 26 mei: 19:30 uur

Linkslab: armoede en armoedebestrijding

GroenLinks pand, Coehoornsingel 87, Groningen

Dinsdag 30 mei

Eerste Kamerverkiezingen in Provinciale Staten

Donderdag 15 juni: 18:30 uur

Alv afdeling gemeente Groningen

GroenLinks pand, Coehoornsingel 87, Groningen

Zaterdag 17 juni (nieuwsbrief met tijd volgt)

Provinciale ledenvergadering

GroenLinks pand, Coehoornsingel 87, Groningen

Diogenes

De grote vraag is: Waar gaat het eigenlijk om in het leven?

**Prettige vakantie namens
Provinciaal Bestuur, Statenfractie,
Gedeputeerde en redactie van de
Wenakker**

Colofon

Jaargang 32, nummer 2

De Wenakker verschijnt 3 keer per jaar

Redactie: Gerda Steenhuis, Ger Zuiderveen en
Henk de Weerd

Bijdragen: Bea Moolenaar, Melissa van Hoorn, Hendri
Meendering, Patty Ouwens, Drewes de Haan, Martha
Buitenkamp

Druk: Donkel en Donkel, Drachten

Contact

Statenfractie

Melissa van Hoorn (fractievoorzitter): 06 2061 6377
m.vhoornvdullemen@gmail.com

Nadja Siersema: 06 4517 8584
h.t.siersema-orsel@ps-provinciegroningen.nl

Stephanie Bennett: 06 3824 9767
s.bennett@ps-provinciegroningen.nl

Bas de Boer: 06 2506 1023
b.de.boer@ps-provinciegroningen.nl

Hendri Meendering (fractievoorzitter): 06 3086 3583
h.a.meenderings@ps-provinciegroningen.nl

Gedeputeerde (demissionair)

Melissa van Hoorn: 06 2061 6377
m.vhoornvdullemen@gmail.com

Provinciaal bestuur

Harrie Miedema (voorzitter): 06 8269 7946
h.miedema44@gmail.com

Gijs van der Kroef (secretaris): 06 13705440
gijs.vdkroef@gmail.com

Joris Engbers (penningmeester): 06 25338580
info@jorisengbers.nl

Niek Peters: 06 15556581
niekpeters23@hotmail.com

Gabe Penninga
19bud59@gmail.com

Digitaal

[Mail](#)
[Website](#)
[Facebook](#)
[Twitter](#)
[Instagram](#)

Retour- en redactieadres

Statenfractie GroenLinks
Turfsingel 83
9712 KL Groningen
050 3164568
groenlinks@ps-provinciegroningen.nl